Ч. 150 (12.516). Львів, четвер 10. липня 1930. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-28.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Перед ковельськими виборами.

Львів, 8. липня 1930.

Коли після близько двох літ від виборів Найвищий Суд почав врешті розглядати виборчі протести й уневажнено в кількох округах вибори, здавалося, що трудно в умовах нинішнього правління вимріяти собі кращий час для доповняючих виборів. Уневажнення виборів внаслідку опротестування їх анульованими листами та інших зловживань створювало дуже догідний ґрунт для аґітації. Тривання соймово-сенатської каденції дозволяло розпоряджати у виборчій акції першорядними аґітаційно-освідомлюючими силами всіх членів Парляментарної Репрезентації. Ново ухвалений закон про кари за виборчі зловживання наробив чимало шуму й тримав під безпосереднім враженням місцеву адміністрацію. Врешті сумний досвід розбриття й анархії українського громадянства при волинських виборах в 1928 році казав сподіватися загального замирення й активности всіх місцевих свідомих інтеліґентів, у чому допомогло би банкроцтво „правої“ сельробівщини. Назовні від того часу ніби нічого не змінилося: триває каденція сойму, істнує згаданий закон, усі національні ґазети в один голос раз-ураз промовляють до розуму, совісти і чести волинських мешканців інтеліґентської „хати з краю“. А проте який страшенно інший образ нинішніх умовин виборчої акції!

І кандидат і виборець і аґітатор читають, що ось мовляв учора рознеслась у Варшаві поголоска, що декрет про розвязання сойму вже підписаний. Колиж ще й не підписаний, чуємо, то буде нині або завтра, а в найкращому (чи найгіршому) випадку, після „щасливого“ перескочення вакаційного сезону і скликання сойму в дні 31. жовтня, сойм буде в той самий день на 30 днів „відложений“, а 30. листопада таки розвязаний. Це ніби остаточний речинець з ласки, після якого нинішні польські законодатні палати невідклично мусять упокоїтися. У всякому разі нема у Польщі мабуть ані одного такого оптиміста (песиміста), який вірив би, що цей сойм дійде ще до голосу.

До цієї ситуації, яка витворила просто страшну — але цілком зрозумілу — атмосферу байдужности до виборів, долучилися ще два моменти. Перший з них, це акція польської урядової преси та громадських і адміністраційних чинників, які вправді не повторюють метод із 1928 р., але приноровлюють іншу, про яку вже писалося у звязку з луцькими виборами: пропагують просто виборчу абстиненцію, оперуючи арґументом, що цей сойм нічого доброго не зробив і вже не зробить, що „правительство з ним не хоче співпрацювати“, а урядовий бльок — щоби не тратити сил і енерґії — зовсім від виборів вицофався. І коли тому террор і переслідування викликують в одних залякання і хрунівство, але інших підбальорують до контракції, коли тоді витворюється атмосфера боротьби, то боротьба з закликами до абстиненції ще важча: вона цілком притуплює виборче зацікавлення, паралізує масовий рух. Врешті третій фатальний чинник — це літній виборчий час, який найбільше абсорбує увагу селян на сільсько-господарських справах і найменше пригожий для масових віч і зборів.

Серед такої ситуації виграють лише ті, які розпоряджають великими фондами та які у виборчій акції оперують гаслами найбільш розвузданої демаґоґії, голошеної або платними аґітаторами або фанатиками і посеред фанатиків. І дійсно у теперішній виборчій акції у Ковельщині мабуть найбільшу рухливість проявляє Сельроб-лівиця, яка дірвалася терену мало національно зорґанізованого та використовує усі названі головні й неназвані побічні моменти, неґативні для праці національних партій.

Тимчасом єдиною національною листою у Ковельщині є листа ч. 18, листа непартійна, за якою висловилося „Українське Національно-Демократичне Обєднання“. Сьогодні стало питанням престіжу листу цю боронити і цій листі помагати. Без огляду на те, чи сойм буде чи не буде — вибори мусять бути доведені до кінця. Очевидно, маючи на увазі політичну ситуацію з окрема проблематичність тривання нинішнього польського парляменту й взагалі парляменатаризму, весь глузд виборчої акції це — навязання звязку з місцевим ґрунтом і підготовлення його під майбутню орґанізовану роботу. Але тим більше мусить бути використаний виборчий час! Очевидно, що чим краще буде навязаний цей звязок з тереном виборчої округи, тим кращі будуть безпосередні висліди — вже в оцих виборах.

Тому найбільш українська з усіх волинських виборчих округ — Ковельщина — мусить добути в цих кількох днях, які її ділять від доповняючих виборів, максимум витрівалости у виборчій акції! Вона мусить дати відповідь на експеримент з 1928 року, який дав усіх пять мандатів польському ББ. Ця відповідь повинна бути бодай приблизно така — яка була би в нормальних умовах.

Собор і політика.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 3. липня 1930 р.

I.

Собор православної церкви в Польщі, до якої належить понад 80 відсотків українців північно-західних земель, має для нас величезне значіння. Тому не диво, що українські діячі цих земель від кількох років не тільки цікавилися питанням Собору, але навіть деякі з них вели боротьбу за нього. Одначе треба ствердити, що погляди на Собор серед провідників нашого церковного життя не були однозгідні. Ріжниця полягала в більших чи менших надіях на розвязання Собором національних питань, що їх висунула сучасна дійсність і потреби поодиноких народів, які складають „тіло Церкви“.

Колиб це „тіло Церкви“ складав один нарід та колиб він жив у власній державі, цих болючих питань не було би. А тут входять у гру три народи: український (більшість), білоруський (теж значна частина) і нарешті росіяни (мала жменька кольоністів і еміґрантів). Входить у гру й духовенство, яке здебільшого є чуже народнім масам по національности або по вихованню. І нарешті — польський нарід та польська держава, які теж хочуть мати впливи на життя Церкви, а через неї і на життя православних чужонаціональних мас.

Цю скомплікованість церковного питання відчували й відчувають усі, що цікавилися й цікавляться питанням православної церкви й Собору. Вона, здається, навіть декого дуже хвилює й непокоїть. Лише одні називають річи власними іменами (українці й білоруси), другі намагаються як не промовчувати їх, то принаймні виминати. І кожний це робить на свій власний спосіб.

Чи є можливим оминути ці питання навіть при найбільшій праці „миротворчих“ чинників? Гадаю, що ні. Навіть більше: маю переконання, що так думають усі зацікавлені Собором. А що це так, про це свідчать голоси преси й деякі заходи, щоби не допустити до порушення на Соборі згаданих вище національних питань.

До цих питань (по характері дражливости) належить питання богослужебної мови, школи для духовенства, навчання релігії, лектури, себто тої повсякденної їжі, якої вимагає віруюча громада від матері-Церкви.

Питання ці надто гострі й складні, щоби передсоборна нарада могла в короткім часі зібрати необхідні матеріяли й опрацювати належним способом проекти для внесення їх на Собор. Колиб вона цих матеріялів не зібрала й нічого до Собору не виготовила, то сам Собор затягнувся би на дуже довгий час.

29. червня відбулося в Варшаві відкриття тої передсоборної наради. До цього моменту наші „церковники“ не забирали голосу в пресі, можливо тому, що до останніх днів невідомі були ні програма наради, ні умови праці її членів. З цього приводу навіть добре поінформована „За Свободу“ (ч. 169) писала: „Все знову прикрите канцелярською таємницею, все знову робиться в тишині кабінетів при зачинених дверях і завішених вікнах“.

Чим власне цікавилося російське громадянство, свідчить те, чого воно найбільше боялося і боїться. І на диво, того самого боїться і польська преса. А є це національне питання.

II.

Розуміючи „делікатність“ цього питання, польська преса не розкриває всіх своїх карт, але й того, що вона вже сказала, вистарчить для орієнтації.

„Польска“, орґан варшавського польського католицького архіепископату, на тему майбутньої прав. церкви каже:

„Роля світської влади, як опікуна, кінчаеться з моментом установлення церковної орґанізації, що спирається на **єдности** Церкви“ (підкреслення наше). „Не хочемо бачити православя **розбитого** на секти й такого, що служить зброєю **політичної** боротьби“.

Чи справді „Польска“ говорить про секти й політичну боротьбу в звичайному розумінні цих слів? Ні, це лише метафори. Щож може викликати розбиття цеї, так бажаної для неї, **єдности** церкви? Очевидно домагання українців і білорусів щодо задоволення їхніх національних потреб, у чому відмовляло їм російське духовенство, яке припадково перейняло в свої руки управління Церквою. Тому „Польска“ заспокоює „меншости“:

„З бігом часу відносини зміняться й Церква матиме власну єрархію, виховану в рідній країні, а не позичену в Росії“.

Не маючи певности, що українська й білоруська „меншости“ заспокояться після цієї обіцянки й не будуть захитувати сьогодняшньої російської **єдности**, „Польска“ договорилася до такого:

„Внутрі самої прав. церкви кунять сили, для яких автокефалія й розрив з Москвою — сіль в оці. Це — частина російської інтеліґенції, що вряди-годи фарбується у білоруські або українські кольори“ (!). Звичайно, мова йде про росіян, які є противні відділенню Церкви від Москви, але при цій нагоді одним махом „змазано“ й українців та білорусів.

Не диво, що російська „За Свободу“ весь час дуже нервується й тремтить за московську **єдність** Церкви, раз-у-раз повертаючи до цього питання і шукаючи підтримки в польській пресі. Не маючи певности, що всі попередні заклики до єднання й **єдности** зробили своє діло,

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 4. lipca 1930 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 143 czasopisma „Dilo“ z daty Lwów dnia 1. lipca 1930 r. do Sygn. VI 1. Pr. 103/30 na posiedzeniu niejawnem w dniu 4. lipca 1930 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 30. czerwca 1930 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo“ Nr. 143 z dnia Lwów 1. lipca 1930 r. zawierającego w artykule pt.: „Zjizd Centroliwu w Krakowi“ w ustępie od słów „Najsylnijsze“ do słów „widdychu“ znamiona występku z § 300 uk., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złp. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej ustępu ma na celu pobudzić do wzgardy i nienawiści przeciw pojedynczym organom rządu w łączności z ich urzędowaniem co odpowiada znamionom występku z § 300 uk. Według §§ 487, 489, 493 pk. i §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność: (підпис нечиткий).
starszy sekretarz.

„За Свободу“ вже в день відкриття передсоборної наради ще раз закликала „всі національні меншости“: „відмовитися від усього земного“ (мова — це земна річ?), „мати одно серце й одні уста“ (московські?), „охороняти церковну єдність, бути готовим навіть на деяку пожертву (чи не забагато вже тих пожертв із нашої національної культури?), бо тільки „спільною, але в жадному разі не вузько-шовіністичною працею можна прийти до дійсного Собору. А тому „За Свободу“ й не припускала, що „передсоборна нарада може стати ареною чисто політичних пристрастей“, себ-то „шовіністичних“, чи, кажучи просто, — національних постулятів. Пристрастями називається кожне слово, сказане в оборону наших національних прав і потреб у лоні Церкви. Ясно, що всі ці заклики не відносяться до росіян, бо вони вже нічого не домагаються, бо все мають у нашій Церкві.

Але чого не хоче сказати отверто „За Свободу“, те просто й щиро каже друга російська газета (виленська) „Наша Жізнь“, що стоїть дуже близько до церковних і консисторських кол:

„Очевидно, коником **ворогів православя** (підкресл. наше) буде національне питання, і до них, до цих ворогів, без сумніву приєднаються й ті „національні політики“, які захочуть у політичних інтересах використати високий авторитет Собору“.

Ясно й просто. Національне питання — злочин; ті, що його будуть порушувати, йдуть з ворогами Церкви, а значить, вони й самі вороги. Звичайно, всіх цих „ворогів православя“ — білорусів і українців — треба нищити, як нищила їх бл. п. матушка-Росія. І тому „Н. Ж.“ каже, що **„на боротьбу з подібними виступами прийдеться витратити багато енергії.**

Треба до всього додати, що на 3 дні до відкриття соборної наради, голова РНО, б. посол Серебренніков, був принятий митрополитом Денисом на довшій авдієнції („За Св.“ ч. 172).

Так готувався російський табор до „боротьби“ з „ворогами Церкви“ — українцями й білорусами, які, як цей табор слушно передбачав, будуть виступати на передсоборній нараді й на Соборі в обороні своїх національних прав.

В. Островський.

З передсоборної наради.

Резолюції останнього засідання сесії.

На пленарнім засіданні передсоборної наради дня 4. ц. м. по прочитанні протоколу попереднього засідання затверджено склад окремих комісій і програму їх праці. Після цього одноголосно ухвалено таку резолюцію: „Його еміненція митрополит зволить звернутись до уряду із внеском про розпорядження здержати вивласнення православного церковного майна, особливо в адміністративнім порядку до часу остаточного унормування правного стану православної церкви в Польщі, щоби православне населення Річипосполитої мало можливість у спокою і певности за посередництвом своїх представників працювати над справою урегулювання життя православної церкви та щоби майбутній Генеральний Собор не станув у обличчі браку православних святинь та позбавлення майна православної церкви“.

Пленарне засідання передсоборної наради відбуте 4. липня закінчило сесію наради. Наступна сесія відбудеться з початком вересня ц. р. У міжчасі будуть урядувати референти, визначені президією для окремих справ і в міру потреби будуть збиратись комісії у складі затвердженім пленумом передсоборної наради.

Ґоркий за приміром Бесідовського.

(АТЕ). „Руль“ повідомляє, що Ґоркий відмовився вертати у СРСР. і так прилучився до ріжних большовицьких достойників, що ост. часами зірвали з большовицьким урядом. Ґоркий є тепер у Капрі, а мав вернути у Москву на весну. Уряд СРСР, затаює відмову Ґоркого, щоби вона не впливала деморалізуючо на большовицьких урядовців за кордоном.

Свято Ватикану і принагідні розмови.

(Від нашого кореспондента.)

Рим, 30. червня 1930.

Вчора відсвяткували ми тут день св. Петра. Відсвяткували подвійно, бо не лише память найпершого апостола згадували, але й нових святих канонізували — черця Теофіля да Корте, корсиканця (1676—1740); кардинала Роберта Беллярміна, (1542—1621), капуанського архиєпископа і професора Римської Колеґії, якого протестанти називали найгіршим ворогом Ґалілею, а також вісьмох американців-канадійців, замучених на території теперішнього стейту Ню Йорку між 1640 і 1649 роками.

Народу зібралося сила, найревніші приходили досвіту, щоби своєчасно заняти кращі місця і придивитися ближче урочистому походові кардиналів з папою на Седія Джестатарія. Потім одна знайома анґлійка оповідала мені з захопленям, що бачила папу так близько (встала в 4 і пів вранці, а служба починалася в 8!), що могла би його рукою дістати. Але „діставати“, розуміється, не наважилася, лише — як і всі, — кричала до хрипоти: „Еввіва папа!“ та вимахувала йому батистовою хусточкою з париськими пахощами. А дивитися було на що: в поході взяло участь 80 епископів і 22 кардиналів, — всі в червоних дальматиках.

Того дня звичайно що-року сила побожного люду з усіх кутків Риму проходить уранці до базилік св. Петра поклонитися могилі святого опікуна міста та поцілувати ногу, вже напів стертої поцілунками, його спіжової статуї, вбраної на той день в папське вбрання. Бачили, як це робиться? Довгий хвіст, як в Ленінграді за хлібом, і кожний по черзі однаково вклониться, білою хусткою швиденько втре ногу, поцілує і — далі. Другий за ним, так само поклониться, хусткою мах-мах, цілує і — далі. А нога з твердого спіжу все тоньшає. Кажуть, одного разу вже її доливали, а це вже вдруге так вицілували. Хусточка — впливи новіших часів: ґіґієна!

Але вчора, вперше за кілька соток років, до св. Петра могли діставатися лише ті, що мали вхідні білети, ріжних колірів і на ріжні точно всім визначені загороди. І статуя св. Петра залишалася самітна, наче забута, в натовпі людей, що прийшли не для неї.

Кажуть, що в базиліці св. Петра влітку і взимку все однакова температура, — ніби окремий світ, обірваний від усього оточення, зі своїм особливим підсонням. Але кількадесятитисячний натовп змінив невідмінну температуру, надавши своїх незлічених кальорій. Було гаряче, як в розпаленій лазні, і тисячі електричних лямпочок, що виблискували з мурів, колюмн, карнизів та підвішених в безконечному просторі величезних паникадил, були ніби тисячі далеких зірок у мряці людських випарів.

Для величезної більшости — яких 4/5 всіх присутніх — найбільшою приваблою свята був саме той урочистий папський похід, бо Служба Божа й канонізування святих відбувалося десь там, в імлі, в недосяжних для зору і слуху просторах, де ледве-ледве мріли покручені колюмни славного Бернінівського Бальдахиму. І тому — йшли балачки на всі теми. Але найбільше на теми звязані з найближчим оточенням — собором св. Петра і Ватиканом.

— Бачили? — питав один сусід другого. — Папа який блідий! Кажуть, ледве на ногах тримається...

— Та де там! Не далі, як вчора було офіційне повідомлення, що він цілком здоровий і почуває себе, якнайкраще...

— Спростування? — скептично скривився перший... Знаємо ми ці офіційні спростування! А я вам кажу, незабаром папу прийдеться оперувати. Перше він не хотів, а тепер вже і сам хоче.

— Та де ви таке знаєте?

— Та де вже знаю, то знаю. І колиб не те, що кардинал Мері дель Валь — чули? — так нещасливо на операційному столі помер, мабуть давно вже і папу піддалиб операції.

Помовчали. З другого боку:

— А німців зовсім таки не канонізують. Продивіться реєстри всіх нових канонізованих за яких сто років, і якщо ви найдете хоч пятку німців, частую вас сьогодня пляшкою найкращого шампану...

Знов з іншого боку:

— Будують, будують... Скільки тих грошей вперли... А як оце цими днями така величезна орґанізація, як Інститут кардинала Феррара, на

Д-Р ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ,
доц. Яґайл. Унів.

З ґеоґрафічно-етноґрафічного Зїзду.

Мала участь українських учених у зїзді. — Загадкова відсутність представника Наукового Т-ва ім. Шевченка. — Екскурзійний характер зїзду зі шкодою для наукового рівня. — Діяльність українських членів зїзду. — Термін і місце слідуючого зїзду.

(Докінчення.)

Вражає на зїзді мале число українців і українських рефератів. На попередніх зїздах було краще. На зїзді у Празі було 7 українських рефератів на загальне число 163, в Польщі 11 на 339, а тепер 3 (з того 1 по польськи) на 127. З наведеного видно, що українська участь ніколи не була сильна, але також ніколи не була така слаба, як тепер. Це сумне явище, тим сумніше, що тепер бракло представників українських установ, що виступають на зїзді, як делеґати і — річ ясна — при усяких офіціяльних виступах мають перше місце. На II. зїзді були представники 5 українських установ (Наук. Т-во ім. Шевченка, Український Університет у Празі, Вис. Педагогічний Інститут, Політехніка в Подєбрадах, Український Наук. Інститут у Берліні), на теперішнім був лише представник Українського Університету у Празі проф. Щербаківський; автор статті був в приватному характері. Цей брак наших делеґатів вправді частинно оправдує нинішня матеріяльна скрута, але не вповні. Спеціяльно разила неприсутність представника Наук. Т-ва ім. Шевченка. Треба тут з натиском піднести, що з усіх українських наукових товариств на подібних зїздах чужинці рахуються найбільше з Науковим Т-вом ім. Шевченка, вважаючи його за представника західно-української науки і ставлячи мало не в ряді Академій. І тому брак його представників вражав не лише нас двох українців, але й орґанізаторів зїзду. Прикро і соромно було, коли голова зїзду ґенерал Босковіч, член Наук. Т-ва ім. Шевченка питав і проф. Щербаківського і мене про причини браку предстсавника нашої найвищої наукової установи, а ми не могли дати відповіди. А питали про це і чехи, а і поляки дивувалися... Наші представники були би стрінулися з тим кращим прийомом, що зїзд був некомплетний (брак СРСР і Болгарії) і робив враження зїзду держав М. Антанти і Польщі, коли тимчасом участь українців була би те враження ослаблювала. На жаль ми зачасто голосимо, що світ переходить над нами до дневного порядку, а забуваємо додати, що самі ми причиною цього. Треба мати надію, що на слідуючий зїзд виступимо менше сумно, тим більше, що в деяких секціях, головно в етноґрафічній, наші вчені могли би грати велику ролю.

В порівнанні з попередніми зїздами частина екскурсійна випала краще завдяки ріжноманітним краєвидам Югославії і знаменитій орґанізації. Головна подяка за це належить секретарові зїзду проф. Б. Мільоєвічові. Поїздка мала за ціль гідно репрезентувати і пропаґувати Югославію. Причинитися до того мали й ріжні видання, які дістали члени зїзду; м. і. це були два томи провідника по краю. З дуже богатим матеріялом, поданим першорядними фахівцями, спеціяльна монографія про Югославію, мапи, 4 атляси фотографій та богато дрібніших видань, які ми дістали в поодиноких наукових осередках. Ці видання приносять славу ґеоґрафії Югославії, котра репрезентована 6-ти катедрами йде слідами великого вчителя і мистця Йовани Цвіїча. Менше корисно випали реферати, котрих було і менше, як попередньо (що проте зїздові не шкодить!), але і мало серед них було дійсно глибоко-вартних. Причиною цього — як ми сказали — був екскурзійний характер зїзду, бо тоді учасники більше уваги звертають на поглядове краєзнавство, як реферати та й часу нема на дискусії; недоставало теж зїздові головних точок, біля яких концентрувалися би реферати; могли би бути поставлені Комітетом проблеми, яких торкались би всі реферати. Правдоподібно слідуючі зїзди приймуть подібний характер.

Реферати відбувалися або на пленарних засіданнях, або в одній з 6-ти секцій. Українські реферати відбулися в двох секціях. В етноґрафічній мав доклад проф. Щербаківський („Вепр в українському народньому обряді“), в реґіональній автор статті („Розміщення культур в славянських Карпатах“); крім цього я мав в секції антропоґеоґрафічній доклад: „Головні типи пастирського життя на Словаччині“. В звязку з рефератами про парстирстао була відновлена Комісія для дослідів над пасирством в славянських краях (одинока спеціяльна Комісія зїзду), де головою вибрано автора статті. З рефератів, котрі мали би для нас ширше значіння, треба згадати реферат д-ра П. Савіцького, доцента російського університету в Празі, який представив евразійську концепцію російської ґеоґрафії; в дискусії над цим рефератом брали участь оба українці.

Звичайно на зїзді одна з держав прохає на слідуючий рік до себе. Тепер — з огляду на Болгарію — не зроблено цього, а залишено цю справу до вирішення теперішньому зїздовому Комітетові. Його завданням буде винайти спосіб, щоби зїзд відбувся в Болгарії та щоби взяла в цьому участь і Югославія. Коли це не вдасться, IV зїзд відбувся би знова в Чехословаччині. IV. зїзд відбудеться за 4, а не — як до тепер що 3 — роки.

десятки мілїонів банкротує. Ватикан ані пальцем не рухає, щоб його врятувати... А виж самі знаєте, що це за інститут, скільки він добра робив своїми незліченними установами, школами, лікарнями, лекціями, грошевими допомогами...

— Ба, але кажуть, що Ватикан не мав нічого проти того, щоб той Інститут збанкротував.

— ?!

— А так... А то хібаб йому дали банкротувати!... Кажуть, там завелося стільки ріжних підприємств, що папа просто про нього вже більше і чути не міг... А що будують, то будують. Як собі хочете: нова держава — все по новому треба, — самих телефонів понаставляли, кажуть, стільки, що один телефон приходиться на кожних трьох ватиканських мешканців... А тепер ніби будуть новий університет будувати, що на ньому не лише духовні, але і цивільні зі всіх кінців світу могли би вчитися... Медичний факультет, правничий і богословський... Здається всі виклади — у французькій мові і дипльоми будуть важливі для цілого світу...

— А-а... Це цікаво. Ватикан міг би стягнути до себе найкращих вчених з цілого світу, — і учнів певно би не забракло... Дипльоми — вартісні на цілий світ!... Але нащоб це Ватиканові здалося?...

— Як то нащо?!... Місіонаріж мусять і медицину і право знати, — особливо медицину... Ну, а при них і цивільні моглиб учитися.

Прислухався я мимоволі до тих сплїток і не знав, як правду від брехні відділити, але всею душею бажав би, щоби звістка про ватиканський університет була правдою, і щоб наші українські студенти складали в ньому добрий відсоток...

Евг. Онацький.

Агабеков задоволений з буржуазних порядків.

Бувший чекіст Агабеков, який недавно перейшов у Парижі в табор „третьої еміграції" у розмові зі співредактором „Последних Новостей" заявив: „Я майже не виходжу з дому, щоби чекісти мене не вбили. Французький уряд був такий великодушний, що призначив окремого поліційного агента, який береже мою особу від можливих нападів комуністів. Я вже дістав емігрантський пашпорт і дозвіл жити в Парижі.

Мене зворушила ввічливість французького буржуазного уряду до моєї особи, цебто до особи людини, яка 10 літ була чекістом. У нашій СРСР поступають інакше з покаяними і нікому не вірять. Я був певний, що французька поліція продержить мене бодай місяць у вязниці і я готов був перейти крізь вязницю, щоби тільки опинитись між еміграцією, а не в ДПУ. А мене не тільки не арештують, але й охороняють. Коби про те довідались мої товариші в Москві. Я пишу книжку, в якій виявлю всю роботу ДПУ в Персії та Єгипті і Німеччині!

Ґанді вийде на волю?

З Льондону подають, що 8000 гіндуських націоналістів пробували вимашерувати з Пуни до Іравади, щоби там напасти на вязницю і звільнити Ґандія. Поліція розгоняючи цих гіндусів, ранила кілька осіб. Англійська преса пише, що англійський уряд має намір випустити Ґандія на волю і дати йому можливість взяти участь у англійсько-гіндуській конференції.

Впертий Вальдемарас.

Б. диктатор Литви Вальдемарас опублікував заяву, у якій стверджує, що не зважаючи на боротьбу партії таутінінків проти його особи, він не думає усунутись із чинного політичного життя, а далі боротисьме за здійснення своєї політичної програми.

Кровава сутичка з комуністами.

У Бремі комуністи заатакували похід Штальгельму, обкидали його камінням. Поліція арештувала 25 осіб. У Вормсі прийшло до сутички між комуністами і бувш. вояками 17 п. п., розвязаного після війни, які уладили тов. зїзд. Стріляли з револьверів. Були ранені.

Новий радянський карний кодекс.

Радянська преса опублікувала текст проекту нового карного кодексу, згідно з яким кару вязниці буде примінюватись тільки в дуже виїмкових випадках, а натомість за провини будуть здебільша карані засланням, виселенням і примусовими роботами. Найвищий вимір кари вязницею є 5 літня тюрма. На кару смерти можуть бути засуджені тільки особи у віці понад 20 роком життя. Ооcоби понад 70 роком життя і жінки у вагітному стані не можуть бути карані смертю. Так само не можна карати смертю осіб, які провинились перед 10 роками, що означалоб, що особи, які боролись проти більшовиків підчас революції, звільнені від загрози смертних присудів. Але все це тільки проект зміни карного кодексу СРСР і не відомо чи цей проект буде затверджений.

Чисельність КП(б)У.

Статистика переведена на XI. зїзді комуністичної партії більшовиків України начисляє 272.299 членів партії. В 1927 р. ця партія мала 177.398 членів. Процентово кількість комуністів робітників зросла у партії на 64 проц., кількість селян упала з 18 на 15 проц., а урядовців із 16 проц. упала на 10 проц. Комуністична партія має 2.900 жінок членів.

Російські монархісти про польсько-рос. відносини.

„Возрожденіе" містить статтю, в якій між іншим говориться, що майбутня монархістична Росія ніколи не погодиться на те, щоби Польща панувала на корінно російських землях. Мир у Ризі був подиктований Польщею розгромленим більшовикам і в російськім народі все пануватиме почуття ображення національних амбіцій. Але ревізія польсько-російських кордонів мусить наступити мирним шляхом, бо Росія після упадку більшовизму потрібуватиме мира, а не війни. Автор статті зазначує, що Росія ніколи не погодиться на утворення самостійної України.

Італ. уряд про Паневропу.

Італійський уряд вручив французькому послові відповідь у справі меморандума Бріяна. У цій відповіді італійський уряд зазначує, що до паневропейської федерації повинні належати всі держави, щоби унеможливити поділ Европи на два ворожі табори. Плян паневропейської федерації мусить бути у гармонії із роботою Союза Народів, а зближення народів можливе тільки тоді, коли всі держави будуть роззброєні.

Жиди єднаються.

У Клівленді закінчилась конференція ріжних груп жидівських сіоністів, які деякий час ріжнились у своїх поглядах на завдання та методи сіоністичного руху. На останній конференції дійшло між сіоністами до повного порозуміння в ідеольогічних і тактичних справах. Таким чином американські жиди виступатимуть більше обєднаним фронтом як досі і сіоністичний рух набере сили.

Катастрофа корабля з юг. Соколами.

Корабель „Караджорджевич", що віз гурт чехословацьких і польських соколів, зударився по дорозі до Спліту з італ. кораблем „Фр. Моросіні". На кораблі „Караджорджевичі" було ок. 400 подорожних. Згинуло 3 чехоса. і югославянських горожан, а 17 було ранених. Раненину відвезли до шпиталю в Зарі.

Косів і Косівщина.

II.

Веселі річки й турботлива влада. — Культуртреґерство закладу д-ра Тарнавського. — Українські радикали в Косівщині у теорії і практиці.

Попередній свій допис (гл. „Діло" ч. 148. з 6. ц. м. — Прим. Ред.) я закінчив зворотом, після якого слід би перейти до розгляду українського національного стану посідання у Косові й Косівщині. Але поки це зробимо, хай буде вільно заокруглити ще галерію опікунів нашої Гуцульщини.

Отож про культурні надбання від державної влади говорять з педантичною сталістю двічі що-року, на весну і в осені, Черемош, Прут, Рибниця і всі менші річки і потоки, що вздовж дено гуляють по дорогах, садах і полях, забираючи, що вдасться: у поблизьких громадах Косова цього року Рибниця позабирала цілі клапоті надбережних садів з великими яблунями, позносила мости, — приїздила потім сила комісій, оглядали все те ріжні високі варшавські достойники і... на слідуючий рік напевне подивлятимуть знову силу необузданої стихії. Комунікація між Коломнею і Косовом, Косовом і Вижницею в один бік, а Жабєм в другий, між Жабєм а Ворохтою і долиною Прута — де жидівськими автобусами (що деруть з подорожніх сьому шкіру), а де верхи кіньми, та буває найпевніше таки — пішки. Місцеві приватні культуртреґери ще гірші. Ось у Косові широко відомий польський лічничий заклад д-ра Тарнавського. Викупив цей лікар-підприємець за пів дармо великі обшари землі в місцевих гуцулів на Смодни, Москалівці і біля Великого Гуку, видренував їх і — спустив воду сусідам. Будучи своєрідним консерватистом, до нинішнього дня не перевів електричного світла до закладу, який — враз з околицею — потапає у пітьмі (пацієнти-літники дістають свічку і в 9. год. мусять! так спати, навіщож електр. світла!). Ані одної доріжки біля закладу поза парканом не направив, навіть головний дохід находиться у стадії найгіршого примітивізму, скандальний доступ до річки, — все те лічничого заведення і його власника-багатія не торкається! Єдина його співпраця з громадою виявляється у шиканованні сусідів: раньше спеціяльна таблиця забороняла шоферам трубіти на прохожих, аж поки якесь мовчазливе авто не переїхало гуцулки потім на донесення Тарнавського поліцай ходив по сусідах, яких собаки надто голосно лають! Стільки й добра селам Смодне й Москалівка та всім безпосереднім сусідам із закладу Тарнавського, що щоденно в 5. год. ранку будить їх голосне „там-там", — оригінальний спосіб будження нервових пацієнтів, — і що двічі в тиждень у досвітку чути музику, яка приграває пацієнтам при гімнастиці! Просто розкіш мати серед села таку багату й славетню санаторію!

Щож торкається українського національного табору, то — здається — вже сам факт іствування усіх тих явищ хрунїади, московсько-більшовицького дурману й жидівської драчки не свідчить дуже похвально про його організовану силу й активність. Колись косівський повіт був ніби радикальний. Тепер радикали втратили в ньому зовсім впливи, завдячуючи це просто фатальному підборові людей до праці в

повіті. Голова радикального гуртка в Головах Михайло Заленський несподівано виявився також головою — злодійської банди; Гулейчук, колишній управитель столярні в Косові, був звільнений з тієї посади за грошеві зловживання; теперішній голова радикальної організації в повіті і теперішній голова Надзірної Ради Повітового Союза Кооператив у Косові Яків Остафійчук з Химчина (б. тамошній війт) був колись арештований під закидом зловживання (хабарництво?); діяльність радик. Допомог. Комітету потерпівшим від повені (голова Гулейчук, секретар Горбовий) найшла відгук в актах коломийської прокуратури і жде ще процесу. Очевидно, що ті особи скомпромітували не так себе, як партійну радикальну фірму, якою себе афішували. Але ще більше злікведувалися радикали працею установ, які мали в своїх руках. Кооператива „Осередок“ — злікідована; „Союз Промисловців Гуцульщини“ — злікідований (на його місце основано нову кооперативу „Гуцульщина“, яка має творити „конкуренцію“ для „Гуцульського Мистецтва“); на кооперативну книгарню „Веселка“ збирали радикали в повіті 3 роки уділи і досі книгарні нема. Збирались теж радикали відчиняти і „свою“ окрему захоронку в Косові і голосно це заповідали — та нічого з цього не вийшло. Захопили врешті (єдину з усіх установ у повіті!) Повітовий Союз Кооператив, одним голосом більше (12 радикальних і сельробівських голосів „за“ і 11 ундівських „проти“), завдяки жалюгідним особистим непорозумінням серед косівської інтелігенції, і ось — Повітовий Союз у Косові находиться над берегом пропасти: радикальна Надзірна Рада буцімто вже ухвалила прилучити його до Коломийського Союзу, не маючи сили дальше самостійно втримати його; є лише надія, що загальні збори на це не згодяться і найдуть засоби санації підупавшої установи, якої упадок був би рівнозначний з дискредитацією ідеї кооперації на Гуцульщині.

Косів, 28. червня 1930.

І. Кедрин.

Ювилей українського вчительства.

Велике імпонуюче свято відбулося дня 7. липня 1930 р. у городі Льва з нагоди 25-ліття істнування „Взаїмної Помочі Українського Вчительства“, — свято, яке своїми розмірами виходило далеко поза рамці вузько-станової організації і набрало загально-народнього характеру. Так воно й мусіло бути, бо „Взаїмна Поміч Українського Вчительства“ повстала не тільки для поліпшення правних і матеріяльних відносин українського вчительства, не тільки для його оборони, — але головно для створення сприятливіших відносин і здобуття твердого ґрунту під всесторонню працю на народній ниві, під доцільну працю в школі і поза шкільними мурами. „Взаїмна Поміч“ як цілість та її члени в Окружних Віддилах і поодиноко з посвятою виконують великі завдання, взнеслі кличі ініціяторів цієї великої і нині могутньої станової вчительської організації і тому 25-ліття застає її найбільш суцільною і найсильнішою зпоміж усіх професійних українських організацій під Польщею. Це наглядний доказ, що українське народнє вчительство — це суспільно високо вироблена суспільна верства, яка серед найбільш неприятливих відносин не впала під важким тягаром супротивностей, але двигнулася, росте й могутніє постійно.

Ювилейне свято почалося святочною академією в салі Кольосею в год. 12. вполудне. На 1.200 місцях розсілася святочна громада українського вчительства, а напереді засіли делегації від центральних установ, представники культурних, освітніх, економічних і політичних організацій, представники парляментарної репрезентації і нечисленні делегати, що завитали на це велике свято зза кордону.

Ювилейний Збір відкрив п. Іван Стронський, голова „Взаїмної Помочі“ і на його внесок вибрано Ділову Президію, до якої увійшли пп.: Іван Стронський, посол Великанович та учит. Лилик. Секретарювали пп.: Стадниченко і Стельмах.

В Почесній Президії засіли пп.: Мороз, Власійчук, Нарольський, сенатор Макух, Петрицький Іван, Білинський Іван, Равлюк Василь, Іванишин Микола, Левицька Олімпія, Посацький Лев, Витковицька Іванна і Малицька Константина.

Слідували привіти. Устні привіти виголосили: в імені Його Ексцеленції Митрополита Шептицького виголосив зворушливий привіт о. пралат Куницький. Від Української Парляментарної Репрезентації витав посол Целевич. Після того теплими словами привитав від себе і від соціялістичної радикальної партії сенатор Макух.

Бурю оплесків і окликів викликала поява на естраді представника українського вчительства Закарпатської України п. Ворона з Рахова, який в гарній, літературній мові виголосив привіт від наших рідних закарпатських братів.

Голова Організації Українців міста Львова проф. Березовський закінчив устні привіти.

Після того п. Мацюк відчитав цілий ряд письменних привітів і телеграм з краю і закордону, які наспіли на це свято. Спис усіх тих привітів подамо в одному з чергових чисел „Діла“.

Прийшла черга на реферат з нагоди цього свята, який виголосив річево і з вервою п. Іван Ющишин.

Промовою посла Великановича закінчено святочну академію, яка викликала дуже піднесений святочний настрій. Промови пп. Стронського, Ющишина і Великановича, які себе доповнювали і до купи становлять цілість та всебічно освітлюють справи українського вчительства і його організації, — подамо в чергових числах „Діла“.

Вечором в тій самій салі відбувся не менше величаво святочний концерт з дуже багатою програмою.

Велике враження і святочний підйом викликала присутність на концерті митрополита Шептицького в товаристві епископа Бучка, яких вщерть виповнена саля витала оваційно оплесками, окликами і повстанням з місць.

Полишаючи фахову оцінку концерту спеціялістам, слід зазначити вже тут велику й солідну підготовку та прецизійне виконання всіх точок багатої програми.

Концерт почався „Учительським Гимном“, музики Ст. Людкевича до слів Марії Підгірянки, який присутні вислухали стоячи. Опісля учительський хор трьома наворотами радував святочних гостей народніми піснями гармонізації Кошиця і Леонтовича та закінчив кантатою на 25-ліття „Взаїмної Помочі“ (до слів Ю. Шкрумеляка — музика Ст. Людкевича).

Велику несподіванку викликала мила поява співачки Синенької-Іваницької, яка в мистецькій інтерпретації, сильним, але дуже милим і при цьому ніжним голосом відтворила цілий ряд композицій наших найкращих композиторів Н. Ніжанковського, Ст. Людкевича, М. Лисенка та В. Барвінського. Невгавающим оплескам не було кінця, а симпатична співачка була приневолена до наддатків.

Також деклямаційна частина спочивала в певних досвідних руках. Директор Климко зі зрозумінням і вервою виголосив Франкові „Каменярі“, які своїм глибоким змістом так дуже відповідають завданням і праці народнього вчительства, а зокрема вчительства українського. — Дуже глибока змістом і гарна виконанням поезія Д. Николишина п. з. „Народний Учитель“ зробила величезне враження.

Національним гимном „Ще не вмерла Україна“, який з одушевленням відспівала, стоячи, вся публика закінчено це прегарне велике свято.

Після того відбувся святочний комерс-банкет в просторих поміщеннях „Народньої Гостинниці“.

Загальні Збори „Взаїмної Помочи Українського Вчительства“

відбулися у вівторок, дня 8. липня 1930 р. у великій салі ім. Лисенка.

Збори отворив голова Т-ва п. Іван Стронський. Протокол останніх Загальних Зборів принято без читання до відома, бо був в цілости друкований в „Учительському Слові“.

До Комісії-Матки увійшли представники всіх Окружних Віддилів. Комісія відділилася на наради а між тим розвинулася дуже жива дискусія над звітом. По вичерпанні листи бесідників Контрольна Комісія поставила внесок на уділення абсолюторії уступаючій Надзірній Раді, який принято одноголосно.

Після того на внесок Комісії-Матки вибрано при доповняючих виборах до **Надзірної Ради** пп.: Івана Стронського, Івана Лилика, Михайла Таранька, Ярослава Кузьмова та Ольгу Венґльовську. До **Контрольної Комісії** вибрано пп.: Василя Литвина, Михайла Вальчика і Августа Домбровського. — Год. 2 пополудні: заряджено перерву.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

Стріляють комуністів.

(АТЕ). У Шевченківській окрузі в кількох селах підпалили селяни місцеві рільні комуни. В с. Кваленики юрба селян вдерлася до рільної комуни на ком. збори. Селяни стріляли з крісів до втікаючих комуністів. Трьох комуністів убили, кількох ранили. Селяни підпалили будинки комуни. На другий день найшли повішеного на дереві голову комуни Буравського.

Европа кольонією.

На конгресі радикалів східної Франції посол Демеліє виголосив промову, в якій сказав, що Европа помалу тратить свою економічну незалежність та зміняється в американську кольонію. На думку цього посла тільки панevропейська федерація моглаб повернути Европі її незалежність і самовистарчальність.

І в Портуґалії неспокійно.

З Лізбони подають, що там арештоване полковника Альмайда, який стояв на чолі революційної організації. Ця організація підготовляла державний переворот, а на чолі нового уряду мав станути сам полковник Альмайд. Арештовано також багато інших осіб.

Повстання курдів.

Як це вже писалось, на турецько-перськім кордоні вибухло повстання курдів, якого досі не здавлено. Минулої суботи вислано 2 полки піхоти й артилерію для здавлення повстання. Повстанці розброїли один турецький полк. Розбиті повстанці втікають до Персії.

Повінь у Японії.

З Токіо подають, що північну Японію навістила повінь, яка прибирає щораз більші розміри. Провінція Ямагата має найбільші матеріяльні шкоди. В цій провінції згинуло 27 осіб, а тисячі мешканців опинились без даху над головою. Багато мостів на ріках зірвано, через що залізнича комунікація перервана.

Вибори в Мексику.

На днях почались вибори до мексиканського парляменту. Вибори дотепер мають спокійний характер. Тимчасові обчислення виказують побіду правительственної партії.

НОВИНКИ

— **Літом у гори.** Інформуйтеся: Купелеве заведення Зелемянка п. Гребенів коло Сколього. Горячі купелі сірчано-йодові у лазничках. 2388 9—30

— **Фотограф Янушевич**, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 59-60. 1549

— **Перед новим процесом УВО.** У звязку з арештуваннями в Чорткові повідомляють нас, що чортківська поліція закидає арештованим приналежність до УВО., супроти чого можна сподіватись нового політичного процесу. Висліди поліційного слідства ще тримається в тайні.

— **Лікар побив сторожа дому.** До нашої редакції зайшов сторож дому при вул. Театинській ч. 3. Іван Динис і показуючи на чолі рани, просив поради. Оповідає він, що дня 5. ц. м. прийшло між ним і льокатором дому д-ром Осипом Фіґльясом до суперечки у справі городу та ключа, а суперечка ця скінчилась тим, що д-р Фіґляс вхопив велику грудку камяного вугля та кинув у чоло сторожа й поранив його. Так само жінка д-ра Фіґляса кидала в сторожа вуглям та милницею. В цю неприємну справу бійки між лікарем і сторожем дому вже вмішалась поліція, а ще вмішається і суд.

— **Новий сезон у львівськім великім театрі.** Дирекція львівських театрів оголосила на новий театральний сезон репертуар, до якого входять твори Пшибишевської, Осипа Конрада, Цвайґа, Ґерґарда Гавптмана, Шова, Гетля, Вердія, Чайківського, Моліера і Кальмана. Деякі артисти, які виступали на львівських сценах у минулім році, не заанґажовані в цьому сезоні, а між іншим не бачимо у списі заанґажованих осіб українських артисток: п. Кульчицької і п. Стадниківної.

— **Жидівська пресова конференція у Львові.** Дня 13. і 14. липня у Львові відбуватиметься світова жидівська конференція представників радикально-сіоністичної преси. Щоби поінформувати публичну опінію про завдання і ціли конференції, організаційний комітет склика на день 7. липня у готелі „Жоржа“ вступну конфе-

ренцію, на яку між іншим запрошено і представників української преси. На вступній конференції промовляли д-р Інслер і д-р Грінбавм, після чого виявзалась дискусія. Головним предметом нарад самої конференції буде справа відношення преси до всесвітнього сіоністичного руху у звязку із сучасною політичною ситуацією.

— **Пожежа.** У селі Синятичі в Стрийщині вибухла в домі Насті Берник пожежа, яка перекинулась і на інші будинки та наробила шкоди на 100.000 золотих. Вогонь підложили діти, що грались сірниками. — У Пасічній біля Надвірної згоріла реставрація і склеп.

— **Ще існують вірні жінки.** У Львові при вул. Жовківській помер молодий ще чоловік Квапінський, який дуже любив свою жінку. Жінка за так жалувала за померлим чоловіком, що з жалю випила отрую і померла у лічниці.

— **Маєток цілої Польщі.** Остання статистика виказує, що весь маєток Польщі виносить 150 міліярдів золотих. Пересічно на кожного горожанина Польщі припадає 517 долярів власности. Із більших держав тільки Румунія є біднішою від Польщі, а всі інші держави є багатші як польська республика.

— **Грім убив жінку.** На днях над Золочівщиною пролетіла велика буря, підчас якої грім убив Настю Зашлович, яка в бурю йшла дорогою.

— **Як кому нещастить, поліція стріляє.** В Новім Санчі Тадей Воронський мав жінку, яка не хотіла любити чоловіка, але любила Івана Лесняка. Тадей Воронський був невдячним чоловіком і за то, що Лесняк любив його жінку, хотів застрілити приятеля дому. Лесняк мав щастя не тільки у пані Воронської, але в житті взагалі, тому 5 куль не вцілили його і він утік. Поліція хотіла арештувати нефортунного вбивника, а коли Воронський утікав, поліціянти, які ліпше вміють стріляти як він, дали 6 стрілів і важко поранили його. Тепер Воронський лежить у лічниці і нарікає, що і жінка його зрадила і поліція прострілила його ребра, а щасливий Лесняк напевно скористає з того, що він лежить ранений у лічниці та відвідає п-ню Воронську, а може ще й сміятиметься зі заздрісного чоловіка.

— **Смерть Конан Дойля.** У Льондоні помер у 70. році життя популярний письменник, автор пригод „Шерльока Гольмеса" Артур Конан Дойль.

— **Прозрів по 30 роках.** У Ню Йорку жив англієць Фіш, який перед 30 роками підчас подорожі поранив собі очі й осліп. Кілька літ намагався нещасний сліпець віднискати зір і витратив на лікарів 50.000 долярів, але надаремно. Лікарі сказали вкінці, що його очі невилічимі і зрезигнований Фіш занехав усякі надії побачити світ. Аж по 30 роках сліпоти, коли одного вечора жінка читала темному чоловікові ґазети, Фіш крикнув: „Жінко, мені здається, що я бачу". І виявилося справді, що якимсь дивним дивом завмерлі нерви самі віджили і нещасний сліпець побачив світло сонця. Вийшовши на вулицю, Фіш був так оголомшений і зворушений, що довго не міг говорити, а коли успокоївся, сказав: „Світ тепер зовсім інакший, як був перед 30 роками. На вулицях більше авт і страшний рух. Я, будучи темним, уявляв собі усіх знайомих з вусами і бакенбардами, а то всі мають голені обличча. Жінки тепер багато тонші, але бридші як перед 30 роками".

— **Смерть у бочці.** Якийсь Стейткіс хотів у бочці переплисти Ніягару. Бочка була оббита зверха бляхою, в середині виложена матерацами. У бочці був запас кисня на 3 години. Коли бочка доплила до порога Ніягари, впала у провалля й пропала. Віднайшли її щойно за 12 годин, одначе Стейткіс згинув у ній наслідком удушення.

— **Ревматизм і подагра.** Як загально відомо, ревматичні терпіння і подагра повстають через недомагання в переміні матерії в наслідок злого складу крови. Тогаль здержує нагромадження мочової соли і є дуже доцільно зложений з богато складників, яких спасенне ділання при ревматизмі, подагрі, і споріднених терпіннях є загально відоме. 1924

— **Чоловік мусить цілувати свою жінку.** У Бруклині під Ню Йорком оженився купець Керінґ з богатою дівчиною, але тому, що вона була тільки богата, а не гарна, цей купець не був до неї надто ніжний і жінка нарікала на нього, що він її навіть ніколи не поцілує. Купцеві обридли нарікання жінки і він по американськи заявив жінці, що буде її цілувати, але тільки тоді, як витається з нею і як прощається йдучи до торгівлі. Жінці було цього замало і вона подала справу до суду й поставила умову, що або

Керінґ збільшить її порцію поцілунків, або вона покине його. Американський суд найчастіше стає на оборону жінки і судді присудили, що купець Керінґ мусить цілувати свою жінку найменше 3 рази на день і найменше один раз у ночі, без огляду на те, чи він любить жінку чи ні. І тепер пані Керінґова вдоволена, бо діпняла свого, а окрім цього стала популярною, тому що про ту судову розправу пише не тільки американська преса, але і ми написали.

— **І Вільгельм II. мусить щадити.** Слуга колишнього турецького султана опинився в нужді і написав до Вільгельма II. письмо, в якому просить б. німецького цісаря подарувати йому хоч кількатисяч німецьких марок. Слуга султана пригадує б. кайзерові часи, коли він разом зі султаном бував у гостях в нього в Берліні і коли Вільгельм II. сердечно балакав з ним про ріжні справи. Екскайзер Вільгельм відповів у листі, що ніякої допомоги нікому дати не може, бо тепер бідує сам і щоби не попасти в довги, мусить завести в своїм домі крайну ощадність. Турецька преса публікує цей лист Вільгельма і докоряє йому, що всеж таки він міг післати старому знайомому хоч пару соток корон.

— **Архикнязь Отто вчиться.** Французька преса подає, що архикнязь Отто зложив на днях на фільософічному факультеті перший іспит і вдоволена його мати б. цісарева Зита виїзджає зі своїм сином на вакації над море у південній Франції.

— **Божевільний убив дівчину.** У домі божевільних у Ґраці перебував умово хорий Франц Крен, який у нападі шалу кинувся на 10-літню дочку свого лікаря д-ра Марешa і вбив її ударом ножа. Франц Крен вже 30 літ перебував у домі божевільних а тому, що напади шалу мав дуже рідко, лікар уживав його для праці в своїм городі, де і сталося нещастя.

— **Памятник Наполеона під Австерліцом.** Дня 5. ц. м. під Австерліцом відслонено памятник Наполеона. Цей памятник поставив чеський уряд на знак приязні між Чехословаччиною і Францією. На відкритті памятника промовляв представник французької армії генерал Міттельгаузер.

Слідство в справі краківського конґресу.

Варшавська ендецька преса повідомляє, що учасники краківського конґресу не-послиі, що живуть у Варшаві, дістали візвання ставитися в Кракові для переслухання в звязку зі слідством, веденим у справі конґресу Центролівy. Зачувати, що з Кракова у Варшаву виделеґували кількох урядовців, що в Варшаві вестимуть дальше слідство в тій справі.

Криваві демонстрації у Варшаві.

На Театральній площі у Варшаві від двох днів демонструють безробітні. У вівторок прийшло до сутички між безробітними та поліцією. Перед льокалем Держ. Уряду Посередництва Праці зібралося ок. 500 безробітних, що вислали делеґацію до уряду за дозволом на улаштування віча. — Коли дістали відповідь, що це справа адм. влади, пішли до уряд. комісаріяту. Тимчасом безробітні пішли на Театральну площу. Поліція стала розганяти демонстрантів, при чому було ранених 5 людей. Їх відвезли у шпиталь. Кількох демонстрантів арештували. На Театральній площі патролює тепер поліція у шоломах.

Пожежа Печеніжина.

З понеділка на вівторок в 12. год. вночі вибухла в Печеніжині пожежа та тревала до 6. год. рано. Згоріло 15 жидівських домів при вул. Різницькій біля Ринку.

Мадярсько-австрійське зближення.

З нагоди гостини австрійського канцлера Шобера в Будапешті проф. Гантош помістив у „Райхспост-і" статтю, в якій доказує, що наближення обох тих держав було би умотивоване під географічним і історичним, господарським і культурним оглядом. Передовсім обі країни повинні затіснити господарські звязки, бо досвіди ост. літ не виказують надто корисного білянсу в дотеперішній торговельній політиці. Наближення обох держав спричинило би зараз основну зміну в політиці середущої Европи.

Австрія хоче народнього цісаря.

Будапештенський „Реґелі Уйшаґ" помістив інтервю провідника австрійських леґітимістів. Той провідник сказав, що австрійський нарід не є приязний для бувш. цісаревої Зити, що є символом давньої монархії, небажаної для Австрії. Ціс. Зита не виховує кн. Оттона в дусі бажаним австр. народом, бо в клерикальнім і консервативнім. Австрійські леґітимісти бажають цісарства такого, яке було за Йосифа II. В Австрії може володіти лише народній цісар. Австрійські леґітимісти бажають, аби кн. Оттон, коли буде повнолітній, сказав, що піддержує всі свої претенсії, вважає себе цісарем Австрії та королем Мадярщини та що день свого вступлення на престіл бажає сам означити. Часи володіння Австрії над Мадярщиною минули безповоротно. Австрійські леґітимісти піддержуватимуть сильно ревізію тріянонського договору. Колиб повстала давня монархія, то Австрія одержала би півд. Тироль, а зреклася би Бурґенлянду.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·88·75—8·89·00, канадійський долар 8·80·50—8·81·00, чеська корона 0·26·25—0·26·50 австрійський шілінґ 1·25·50—1·26·00, румун. лей 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·80—0·35·00, швайцарський франк 1·72·00—1·72·50, фунт штерлінґів 43·40·00—43·70·00, радянський червінець 11·00—12·00, німецька марка 2·12·65—2·12·50.

Збіжа.

Пшениця двірська 42·25—43·25, пшениця селянська 39.00—40·00, жито галицьке 16·75—17·25, ячмінь галицький броварняний —·00—·00, ячмінь на жливо 17·50—18·00, ячмінь пастівний 16·50—17·00, овес галицький 17·50—18·50, кукурудза румунська 22·25—23·25, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла —·00—·00 фасоля колірова 00·00—00·00, фасоля краса 40·00—45·00 горох пів-Вікторія 24·75—26·75, горох пільний 22·25—23·25, бобик 19·00—20·00, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 00·00—00·00, сіно солодке краєве прасоване 6·00—7·00, солома прасована 4·50—5·00, гречка 26·50—27·50, льон 00·00—00·00, лубінь синій 00·00—00·00, ріпак 00·00—00·00, грисік кукурудзяний 00·00—00·00, мука кукурудзяна 00·00—00·00, отруби житні 9·00—9·50, отруби пшеничні 13·00—13·50, крупи гречані 52·00—54·00 пшоно 00·00—00·00, крупи ячмінні 00·00—00·00, пенцак 00·00—00·00, просо краєве 00·00—00·00, макухи льняні 29·00—30·00, мак синій 150·00—160·00, мак сивий 110·00—120·00, конюшина червона 000·00—000·00.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 8. ц. м. за масло солене експортове пріма 1 кільограм 4·30 зол., за масло експортове несолене пріма 4·20 зол. за 1 кг., за масло бльокове пріма 4·10 зол. за 1 кг., одна літра сметани 1·40, літра молока 0·25, копа яєць 5·90 зол.

Зі спортового життя.

ПРОЛОМ—ГІРКА (Станиславів) 22. VI. 2:4.
ПРОЛОМ—ТУР (Станиславів) 29.VI. 1:3.

За цілу першу половину змагань за мистецтво „Б" кляси здобув станиславівський Пролом всього три пункти. Коли дружина Пролому не виважe в другій половині розгривок більше амбіції і бажання перемоги, то клюбові грозить безапеляційний спадок до „Ц" кляси, що хіба не лежить у програмі товариства. А що дружина, коли хоче, може виграти, то найкращим доказом є перемога над жидівською дружиною Ґакоахом, кандидатом на мистця „Б" кляси. Хай-же грачі Пролому „підтягнуться" в другій половині і візьмуться до роботи, памятаючи, що: „сильна воля — дає ґоли", бо безперечно лекше вдержатися тепер в „Б" клясі, ніж потім увійти назад з „Ц" кляси.

„СОКІЛ IV. — „ВАТРА" 5:3 (1:2).

До недільних відплатних змагань станув „Сокіл" без Терлецького, який відійшов до „України" Гузюка та Кізлика. Гра була дуже за-

взята, бо „Ватра“ мала охоту зреванжуватись за програння перших змагань 1:0 та виставила найкращий склад. Дружину „Сокола“ переслідує пех, мимо його переваги в 70 хвилині провадить „Ватра“ 3:1 та це не збентежує грачів, які ще раз ініціюють головний наступ, форсується Мяриловских і гарні подання Сачинського І. та Максимова, який уперше виступив в дружині „Сокола“ використовує Фурда, добуваючи троє воріт та Шигалик одні. Пяті ворота добув з карного Вірщук.

Українці — репрезентанти польського спорту.

Недавно відбулися легко-атлетичні змагання Львів—Краків у Львові. Між львівськими легко-атлетами були й українці, члени Погоні: Дружбяк, Дубина і Хрущ, а в барвах Кракова виступав довголітній член Краковії, українець Новосільський, що скочив вдаль на 6.44 м. (перше місце) і брав участь в олімпійській штафеті. Польські справоздавці поставили Новосільського на перше місце між всіма змагунами і він в першу чергу причинився до перемоги Кракова над Львовом (78:62).

Слід відмітити, що Новосільський ще перед трьома роками, приїхавши з Кракова, брав участь у змаганнях Українського Спортового Союзу у Львові, осягнувши декілька українських рекордів, а тепер він не тільки здобуває лаври для Кракова, але й репрезентував перед місяцем **польський** спорт у змаганнях трьох держав у Таліні, очевидно... з польським орлом на грудях...

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 9. липня, година 8. вечором „Хоробрий вояк Швейк“.

Малий Міський Театр:

Середа, 9. липня, година 8. вечором „Потрійне весілля“ знижки важні.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Любов кн. Сергія“. Звукові додатки.
КАСІНО: Небезпека будучини. Один юнак (Рам. Новаро).
КОЛЬОСЕЙ: Чотири чорти.
КОПЕРНИК: Студент. Малий завдаток.
ЛЕВ: З причини відновлення саді й інсталяції звукового апарату Кіно замкнене.
МАРУСЕНЬКА: Студент. Малий завдаток.
ОАЗА: На фронті нічого нового. Кловн із дівчатами на виданні.
ПАЛЯС: Пісня про кохання. Нюйорк у ночі. Звукові додатки.
ПАН: Вічне кохання.
ПАСАЖ: Таємний вбийник. Битва під Скагераком.
ПРОМІНЬ: З приводу реконструкції замкнене.
СТИЛЕВЕ: Жінка-сфінкс.
ФАТАМОРГАНА: З обіймів в обійми. Ріф і Раф вогневі сторожі.
ХИМЕРА: Весняне кохання.
УТІХА: Залюблені (Вільма Банкі, Рон. Кольман) Три пристрасти (І. Петрович).

Програма радіо.

Четвер 3. VII. 1930.

Варшава (1411,7) 16·15 Ґрамофонові плити. **Гельсінгсфорс** (221,4) 18·15 Радіооркестра. **Ляйпціґ** (259) 16·30 Народня капеля. **Льондон** (356,3) 19·40 Концерт. **Берлін** (418) 16·05 Російські пісні. **Стокгольм** (436) 20·00 Народня музика. **Рим** (441) 17·30 Концерт. **Праґа** (487) 20·00 Пісні та арії. **Міляно** (501) 12·15 Легка музика. **Брюссель** (509) 18·00 Танкова музика. **Відень** (516,8) 11·00 Концерт капелі. **Рига** (525) 19·03 Орхестра. **Мюнхен** (533) 16·25 Камеральна музика. **Будапешт** (550) 12·05 Концерт. **Ленінград** (1000) 16·30 Хор. **Харків** (1304) 19·00 Концерт. **Париж** (1725) 13·30 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Репертуар Нового Українського Театру дир. К. Карабіневича. 2341
Дора:
10/VII „Шлях до пекла“.
11/VII „Тітка Карла“.
Делятин:
12/VII „Шлях до пекла“.
13/VII „Базар“.
14/VII „Пан Твардовський“.

Український Театр під управою Ів. Когутяка.
Кути:
Четвер 10. VII. „Пташник з Тиролю“.
Пятниця 11. VII. „Церковна Миш“.
Субота 12. VII. Пейсахова Ніч“.
Неділя 13. VII. „За Німан“.
Підчас антрактів концерт власної орхестри. 2473

Дирекція Народньої Лічниці у Львові при вулиці Петра Скарги ч. 4 розписує конкурс на вношення оферт будови шпиталя. Пляни і коштописи є до перегляду у пана Павла Іваницва в Народній Лічниці, кожної днини від 8-ої год. рано до 6-ої вечором. — Проситься Вп. Панів уповажнених інжінірів-архітектів і уповажнених будівничих вносити оферти найдальше до 20-го липня ц. року до дирекції Нар. Лічниці вул. Петра Скарги ч. 4. Управа застерігає собі свободу вибору оферти. — **Д-р Куровець, Д-р Бурачинський.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

КОСІВ, пенсіонат п. Лукашевської поручає сонішні покої з першорядним удержанням. 2399 3—8

ВЕЛИКИЙ ВИБІР вкладок до взуття рівнож вкладок ортопедних. Адольф Гольдберг, Сикстуська 10. 1934 18-7

Польське трансатлянтийське корабельне Товариство

ЛІНІЯ ҐДИНЯ — АМЕРИКА

улаштовує шестидневну туристичну прогульку трансатлянтийським кораблем „ПУЛЯСКІ“ (12.000 тон)

з Ґдині до Штокгольму і Гельсінґсфорсу.

Програма прогульки передбачує дводневий побут у Штокгольмі (звидження вистави), та один день у Гельсінсфорсі.

Заграничні пашпорти і візи зайві. — Ціни білетів включно з цілковитим удержанням підчас подорожі і в часі постою корабля від 250·— зол.

Ближчі інформації дає та приймає замовлення на білети: власні бюра Польського Трансатлянтийського Корабельного Товариства, бюра і аґенції Т-ва „Orbis“ та бюра „Wagons Lits Cook“.

Бюра Лінії Ґдиня — Америка в Польщі:

Головне пасажирське бюро, Варшава, Маршалковська 116. — Тел. 108-82

БЕРЕСТЬ н/Б.	— Домбровського 117,	ЛУЦК	— Ягайлонська 91а,
ҐДИНЯ	— вул. Надбережна,	КРАКІВ	— Любич 3,
КОВЕЛЬ	— Колейова 65,	РІВНЕ	— 3 Мая 87,
ЛЬВІВ	— На Блоне 2,	РЯШІВ	— Ґроттґера 10(4),
ЛЮБЛИН	— Замойська 27.	ТЕРНОПІЛЬ	— Пілсудського 19.

2439 1—2

Неохибний спосіб до прання, продається тільки в пачках.

На те, щоби забезпечити купуючих перед фальшивими продуктами є звичай, що на кусниках мила витискають якусь назву. Очевидячки при LUX-і це неможлива річ: якже-ж можна вписати фірму на його дрібненьких клаптиках!

Тому-то правдивий LUX — цей найпевніший, неохибний середник прання ніжних тканин і вовни, продається виключно в заклеєних синявих пачках з надписом LUX. Стережіться всякого наслідування LUX-у, а домагайтеся скрізь пачок з такою назвою.

LUX пере прегарно елеґантні сукні з найкращих матерій, а також дороге шовкове білля. Вовняні сорочки, білля й кафтанички немовлят, а також грубі вовняні коци й всяку фланелеву одіж періть тільки LUX-ом, а все це збереже завсіди, навіть після дуже частого прання, мягкість і вигляд нових річей, якщо лише будете їх прати виключно в LUX-і.

LUX *треба домагатись LUX-у тільки в пачках.*

ДАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До фірми „Залкід“ Акційної Спілки, Почтова Скринка 479. Головна Почта, Варшава. — Прошу о безплатне прислання мені прібного пакету Lux-у, який вистарчає на одно прання.

Імя і прізвище ____________

Адреса ____________

Lx 15c—026 P (Просимо виразно писати.) 501

ШУКАЮ роботящої і здорової жінки, середніх літ, яка занялась би домом і дітьми. Платня після умови. — Зголошення від 3—5 попол. вул. Королевої Ядвиги ч. 24/II пов. С. Т. 2395 4-14

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 1857

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ також біжутерію власного виробу, поручає: Домбровський-Розважевський, Львів, (Готель Жоржа). — Догідні умови. 2408

КАНДИДАТ адвокатури з $1^{1}/_{2}$ річною практикою, пошукує заняття в канцелярії адвокатській від 1. серпня ц. р. Ласкаві зголошення слати на адресу: Вп. П. Н. Білозора канд. нотар. в Раві Руській. 2438 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легких, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 **Пересвітлення Рентґеном.**

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг **та лікарської косметики**
ординує від 8—$10^{1}/_{2}$, 14—18.
в неділі і свята від 10—11.
Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратні почекальні.
ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. І. п.
826 Телефон 65—87.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. ІІ. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73.
2355 3-16

Меблі ріжного рода, можна найкорисніше купити у відомій фірмі „Doroteum“, Льва Сапіги 34. Тел. 15—01. **Догідні умови.** 2361 3—7

ЗАМОВЛЯЙТЕ **ЗАМОВЛЯЙТЕ**

в новозаснованій видавничій Кооперативі **„ДРУЖИНА“**

У ЛЬВОВІ

такі книжки:

В. Липинський: „Листи до братів хліборобів — ціна 12·— зол.
Д. Дорошенко: „Історія гетьманської держави“ — ціна 20 — зол., (оправлені в півполотно 3·40, в ціле полотно з золотими відтисками 5·— зол. дорожче).
В. Липинський: „Україна на переломі“ ціна 5·40 зол., (оправлене в півполотно 2·60, в ціле з відтисками 3·60 дорожче).
В. Липинський: „Хам і Яфет“ — 0·90 зл.
Д. Державник: „Катехизм україн. державника“ — 1·— зол., (оправлені в півпол. 1·60 зол., в ціле з відтисками 2·40 зол. дорожче).

Можна замовляти також всякі інші книжки, а також часописі: „СІЧ“ з Америки та „КАНАДІЙСЬКА СІЧ“. — Порто (почтове) звичайне (на ризико замовляючого) виносить 10%, вартости замовлених книжок (до 8 зол.) При замовленні книжок вартости від 8·— до 20·— зол. порто виносить 80 сотиків, понад 20 зол. — 1·— зол. Поручені посилки додатково 50 сот., а за післяплатою 1·15 зол.

Замовлення слати на адресу:
„DRUŻYNA“ — LWÓW, skrytka pocz. 323.
2441 Конто ПКО Краків 410928. 1—1

За редакцію відповідає Олександер Костик. Чинить Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.